

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ראשונה עד שיסתה רביעית ^א דהא דרשינן שכר שכר דכתיב גבי שכר רביעית ההין מה להלן רביעית אף כאלו רביעית חזרו לומר לא יאכל ולא יסתה מה אכילה בזכות אף שמהי בזכות משמע דאכילה לכולי עלמא בזכות ונראה לרבינו תם דגרסינן בשמעתין גפן כדי כוית

גרוגרת. היא תאנה יצשה וזה שיערו כל אולם אדם לענין הולאת שבת דתנן (שבת ד' עו.) המוציא אולתין כגרוגרת: בעל הבית חס על כליו ואם ניקב כמולאי זית מנמינו לאגוזים כאגוז מנמינו לרמונים לפיכך אם ניקב עדיין טמא עד שינקב כמולאי רמון והיינו שיעורן כרמונים אבל כלי אומן

העומד לימכר טהור בנקב קטן: רוב שיעוריה זויסים. אכילת חלב ודס ונותר ופיגול וטומא ונדילה וזהמה טמאה וזכר המת להאחיל ומגע נבילות: כל דבש האמור בתורה דבש תמרים וכדאמר תם (בכורים פ"א מ"ג) אין מציאין זכורים כי אם מו' המינין ולא מתמרים שזכרים ולא מפירות שבעמקם אלאמה פשיטא ליה לתנא דתמרים מו' המינין דהיינו דבש: זמים זמי מקוה. המוכנסין משמע ואתע"ג דלאו חיים מדלא כתיב חיים: כל צעור משמע כל צעור כלחד: לשערו. שפסל צו חליצה: ודריצה. דלמר רבה חליצה פוסלת צעיר: נימא אחס קשורה חולל. דמלי להדוקה שפיר ואין המים נכסין צקשר: שלש אינן חוללות. דלא מיהדקי שפיר ועיילי זהו מים: דבר טורה. הלכה למשה מסיני צמורה שבעל פה: רובו. רוב שער שחס יש צו דבר החוץ כגון דס יבש דזוי וטיט יבש חופת יבש או שקשור רובו אחת אחת: ומקפיד עליו. שמתעטר על לילכוך זה שצראשו: ושאינו מקפיד עליו. הוי כגופו ואתע"ג דהוי רובו על חיי: וגזרו על רובו שאינו מקפיד. הואיל והוי רוב רובו במקלט חליצה דלורייאת: ועל מיעוטו המקפיד. הואיל ודמי ליה בהקפדה. וגזרו לאו הלכה למשה מסיני הוא אלא גזירה מדרנן ורובו המקפיד לחודיה הוא דהוה הלכה למשה מסיני: וליגזור נמי על מיעוטו שאינו מקפיד עליו משום מיעוטו המקפיד. דלמנו להדי דהאי מיעוט והאי מיעוט: אי נמי. ניגזור צו משום רובו שאינו מקפיד דמלי להדדי דהאי אינו מקפיד והאי אינו מקפיד: היא גופה גזירה. משום רובו המקפיד כדלמר: ארון טעשה ופפורס טפה. ארון גזברו טעשה טפחים דכתיב (שמות כה) ואמה וחלי קומתו וכפורת טפה הרי עשרה וכתיב [שם] למטה אמתך מעל הכפורת ומניח צפ"ק דסוכה (ד' ה.)

תורה אור השלם

1. ארץ חקדה ושערה ויגן והאדה ויגן ארץ זית שמן ודבש.
2. ואיש כי תצא מקצו שכבת זרע ורחץ במים את כל בשרו וקומא עד הקרב: ויקרא טו טז

הגהות הב"ח

- (א) נמי לא זריכה אלא לזי יתרה: (ב) תוס': ד"ה שיעורן וכו' ניקב כמולאי זית וסתמו וזר וניקב כמציא זית וסתמו עד שהשלימו: (ג) ד"ה מותר וכו' ולא נלה לפרש: נ"ב ע"ל בסוף דף (י"ב) [פ"ד]:

רב ניסים גאון

כי אתאי הילכתא לגוד וללבוז ולדופן עקומה. (אבל) לגוד זהו כמו שאמרו בזה המסכתא ובמסכת סוכה גזר אסיק מחיצתא גזר אחית מחיצתא, ולבד זהו שאמרו כל פחות מג' כלבוז דמי. ודופן עקומה מפורשת בפי' א' מסוכה, בית שנחת וסוכך על גבוי אם יש בין הכותל ולסיכוך ד' אמות פסולה. שאם יהיה הריחוק שביניהן פחות מד' אמות כשרה. כי נידון זה הכותל שלבית כאילו הוא סמוך לסיכוך ורוואן כאילו הוא דופן עקומה וכשיר בו הסוכה.

רבינו חננאל

היה גבוה מכ' אמה ובא למעטו מעטו בגובהו עד שיגיעונו בכ'. בריהבו בכמה מעטו. רב יוסף אמר טפה, כלומר שיעור רוחב הקורה [אביי אמר אביהו] לימא בהא פליגי אביי ורב יוסף, רב יוסף אמר טפה ומותר לו להשתמש תחת הקורה שבנצא משתמש במקום שהוא עשירי,

תאנה * כגרוגרת להוצאת שבת רמון כדתנן (ב' כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים: ארץ זית שמן ^א (ודבש) ארץ שכל שיעוריה בזיתים כל שיעוריה ס"ד והאיכא הני דאמרן אלא אימא ארץ שרוב שיעוריה בזיתים דבש ככותבת הגסה ליום הכיפורים ותיסברא שיעורין מיכתב כתיבי אלא ^א הלכתא ניהו ואסמכניהו רבנן אקראי הציצין דאורייתא ניהו דכתיב ^ב ורחץ את כל בשרו (במים) ^א ד שלא יהא דבר הוציץ בין בשרו למים במים ^ה במי מקוה כל בשרו מים ^י שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום ג' אמות ושיעור חכמים מי מקוה מ' סאה כי איצטריך הילכתא לשערו ^ו וכדרכה בר רב הונא דאמר רבה בר רב הונא ^ז נימא אחת קשורה הוצצת שלש אינן הוצצות שתיים איני יודע שערו נמי דאורייתא הוא ^ח דתניא ורחץ את כל בשרו את הטפל לבשרו ^ט וזהו שער כי אתאי הילכתא לרובו ולמיעוטו ולמקפיד ולשאין מקפיד וכדו' יצחק ^י דאמר ר' יצחק ^י דבר תורה רובו ומקפיד עליו הוציץ ושאינו מקפיד עליו אינו הוציץ וגזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד ועל מיעוטו מקפיד משום רובו שאינו מיעוטו מקפיד אי נמי משום רובו שאינו מקפיד ^י היא גופה גזירה ואגן ניקום וניגזור גזירה לגזירה מחיצות דאורייתא ניהו דאמר מר ^כ ארון טעשה וכפורת טפה הרי כאן עשרה לא צריכא ^כ (ל' יהודה דאמר אמת בנין באמה בת ששה אמת כלים באמה בת חמשה ולר"מ דאמר כל האמות היו בבינונית מאי איכא למימר לר' מאיר כי אתאי הילכתא לגוד וללבוז ולדופן עקומה: היה גבוה מעשרים אמה ובא למעטו כמה ממעט כמה ממעט כמה דצריך ליה אלא רחבו בכמה רב יוסף ^כ אמר טפה אביי אמר ארבעה לימא בהא קא מיפלגי דמאן דאמר טפה קסבר מותר להשתמש תחת הקורה

שיעורין ברמונים. צפרק י"ז במסכת כלים (מ"ד) תנן הרמונים שאלמו ג' אחוים זה זזה משמע דשיעורן ג' רמונים וקשה דצפרק המלניע (שבת ד' נה.) אמר ניקב כמולאי רמון טהור משמע רמון אחד ולקמן פ"ג (ד' גז) צעי חוקיה ניקב כמולאי זית וסתמו וזר וניקב ^א עד שהשלימו למולאי רמון מהו ולא קאמר ניקב כמולאי רמון וסתמו וזר וניקב כמולאי רמון עד שהשלימו לג' רמונים מהו וי"ל דג' אחוים לא שילאו ביחד אלא זה אחר זה וזריך נקב רחב להוליא ^ב זה אחר זה יומר ממנה שיהי האחד לבד אי נמי ג' אחוים פירוש שגדילים ג' ביחד והם רמונים צינונים ולא מאותן שגדילין אחד או צו ^ב יחד שהם גדולים ולא מאותן שגדילין ד' או ה' ביחד שהם קטנים ולעולם רמון אחד לבד קאמר:

הילכתא ניהו ואסמכניהו רבנן אקראי. צפרק בתרא דיומא (ד' פ.) א"ר יוחנן שיעורין ועושין הלכה למשה מסיני והיה כתוב צפרים שיעורין מכתב כתיבי אימא שיעורין של עושין ולא גרסי' הכי דהא מסקינן הכא דאסמכתא ניהו ועוד דלא הוה משני מניא אלא גרסינן עושין מכתב כתיבי אימא וכו': **ד"ר** תורה רובו ומקפיד ע"זי הוציץ. פי' צקוטרס צשערו משמע אבל צשרו אפילו מיעוטו שאינו מקפיד חוץ וקשה לר"ת דצפרק העל (יבמות ד' עט. ושם) אמרינן נכרית מעוברת שנתגיירה אין צנה כריך טבילה וקאמר אילימא משום דר' יחמק הא אמר רב כהנא לא שנו אלא רובו אבל כולו חוץ והשתא אדרבה הוה ליה למימר כי אמר ר' יחמק צשערו צשרו מי אמר ועוד דצפ"ד דם חטאת (זבחים ד' נה.) מיימי דס שכל בגדו חוץ ואם טבח הוא אינו חוץ ועוד אי צשערו דווקא אם סן כשנאמר הלכה למשה מסיני הוצרך לומר שער רובו ומקפיד עליו חוץ אם כן שערו הוי הלכה למשה מסיני ואמאי כריך קרא לשערו ^א וכי האי גוונא פריך צכמה דוכתי: **מותר להשתמש תחת הקורה.** פירש צקוטרס דקסבר חודו החילון יורד וסותם ומאן דאמר סבר חודו הפנימי יורד וסותם ולא רצה לפרש ^א דמר סבר היכירא לבני רשות הרבים ומר סבר היכירא לבני מצוי משום דקאמר צתר הכי ואיציעת אימא

יבא מ"י פ"ח מה"ל שבת הלכה א':
ב ב מ"י פ"ו מהלכות כלים הלכה ב':
בא ג מ"י פ"ב מה"ל שבת עשור ה"ל א' סגן לאון סט טו"ע א"ח ס"י תריב טעף א':
בב ד מ"י פ"א מה"ל מקואות הלכה יב' סגן עשין רמת טו"ע י"ד ס"י ק"ה טעף א':
ה נ"מ"י שם הלכה ב' טו"ע י"ד ס"י ר"ה טעף א':
בג ו מ"י פ"ד שם ה"ל א' סגן שם טו"ע שם ס"י ר"ה טעף א':
בד ז מ"י פ"ב שם הלכה טו סגן שם טו"ע י"ד ס"י ק"ה טעף א':
בה ח מ"י פ"א שם הלכה יב' סגן שם טו"ע י"ד ס"י ק"ה טעף א':
בב ט מ"י פ"ו מה"ל שבת ה"ל טו טו"ע א"ח ס"י שגב טעף ב':

מוסף רש"י

תאנה. מה שיערו נה, כגרוגרת להוצאת שבת. שיעורו ככל האולתין (סוכה ו.) דמן המולאי אולתין כגרוגרת, והיא תאנה יצשה (ברכות מא.) מקואות ברמונים. ונקב כמולאי רמון טהור, בעלי זמים חסין על כלים, יליכין ניקב כמולאי קטניות מנעונו לחיים, ניקב כמולאי זית משמטת לחיים, ניקב כמולאי אגוז משמטת צו רמונים, אבל של אומן העומד למכור לא הוי שיעוריה כמי (שם מא.) וכע"ז סוכה טו. דבש. האמור כמורה הוא דבש תמרים (ברכות טו.) ככותבת. תמרה (סוכה טו.) ליום הכפורים. דלא כתיב היה אכילה אלא אשר לא תעשה, מתי מיימב דמיה ומפקע ליה מניעין (שם.) ותיסברא שיעורין מיימב כתיבי. כלס כתיב בתורה עלם כשורה וזית המנוגע צתוין וכן כולל. שלא יהא דבר הוציץ בין בשרו למים. צשרו זמים משמע צעיר צשרו זמים (שם.) צפ"ק ד' נה.) במים במי מקוה. זמים משמע מים מזוררים יתדיו (לקטו יד.) א': זמים נקודתו צפ"ק א' משמע מים המיומרים לאחמק שאובין, ומייה מים חיים לא כריך מדכתיב צו (ויקרא טו.) מים חיים, מכלל דשאר טמאין לאו מים חיים בעו, ומייה זמים, מים המיומרים (יבמות ו.) א': זמים, מים המיומרים שנקראו במים מעלמם, מדלא כתיב זמים (צט"ח.) למעוטי שאובין דאילו השמא ומייה וטביל (רשב"ם פסחים טז.) כל בשרו. מדלא כתיב בשר, משמע שכל גופו עולה בהן, שאינו נראה אלא כולו מנוגע בהן (שם.) נימא אחת קשורה. ומקפיד עליו, הוצצת דמיהדק שפיר ולא עיילי בה מיה, ואמרינן לקמן גרזין על מיעוטו המקפיד (סוכה ו.) וכע"ז דה' טו.) שלש אינן הוצצות. לפי שהשער קשה ולא מיימדק שפיר ועיילי בה מיה (שם.) וזו, את הטפל לבשרו. והדיק זמים, הטפל לבשרו. (דבר תורה.)

הלכה למשה מסיני. (סוכה ו.) ונדה טו.) דאמר מר שיעורין חילין ומחילין הלכה למשה מסיני (נדה טו.) רבוי. רובו. רוב שערו מנוקף צעט או קשור אחת אחת (סוכה טו.) וכע"ז נדה טו.) ושאינו מקפיד עליו. הוי היה כגופיה הואיל ואין סופו לטלו וטביל לגביה ולא חייך (סוכה טו.) דאגן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. הא דלמרינן כמוליה הש"ס שאין גזרין גזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא ושמרמז את משמרתו (ויקרא יח) עשו משמרת, כלומר גזירה, למשמרת, לחורמי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזירה לגזירה (ביצה ב.) אמת בנין. כגון קומת הבית ומזמח העולה (מנחות צד.) אמת כלים. ארון ושלמן מונחם הויב (שם.) החסור בעומד הבא